

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๙/๒๕๖๗

วันที่ ๒ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

คดีนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องของนายจิรนิติ รุ่งอุทัย ว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง หรือไม่

เห็นว่า การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เป็นไปตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ และมาตรา ๗ ทวิ มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดเป็นไปตามหลักสืบสายโลหิต (jus sanguinis) และหลักดินแดน (jus soli) ดังนี้

บุคคลได้สัญชาติไทยตามหลักสืบสายโลหิตตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) คือ บุคคลที่มีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งเป็นบุคคลสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

บุคคลได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๒) คือบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย แต่มีข้อยกเว้นไม่ได้รับสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง คือ บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย แต่หากบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และในขณะที่เกิดนั้นบิดาหรือมารดาเป็นบุคคล ๓ ประเภท คือ (๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย (๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ (๓) ผู้ที่เข้ามา

อยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลนั้นแม้จะเกิดในราชอาณาจักรไทยก็ไม่ได้สัญชาติไทย อย่างไรก็ตาม ในกรณีเช่นว่านี้ หากรัฐมนตรีเห็นสมควรจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยดังกล่าวให้ได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๗ ทวิ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง บัญญัติว่า การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นไปตามหลักสากลที่คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่เป็นพลเมืองของประเทศหนึ่งประเทศใดย่อมมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะได้สัญชาติโดยการเกิดของประเทศนั้น สิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้สัญชาติโดยการเกิดนี้ย่อมได้รับความคุ้มครองที่จะไม่ถูกถอนสัญชาติโดยรัฐของประเทศนั้น ๆ แต่การได้สัญชาติโดยการเกิดมีหลักการ ๒ ประการดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยยึดถือการได้สัญชาติไทยตามหลักสืบสายโลหิตเป็นหลัก และการได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนเป็นข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง อีกทั้งบุคคลไม่ควรเป็นประชาชนของ ๒ ประเทศ โดยการถือ ๒ สัญชาติในเวลาเดียวกัน

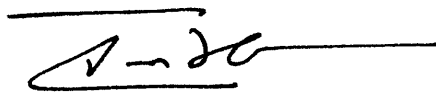
บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวไม่ได้รับสัญชาติไทยในทันทีที่เกิด แต่อาจได้รับสัญชาติไทยหากมีเงื่อนไขตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) และรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปและการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย (ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐) ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ดังนั้น บุคคลที่ได้รับสัญชาติไทยตามคำสั่งของรัฐมนตรีย่อมไม่ใช่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง

การถอนสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดได้ หากมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าว และเป็นบุคคลที่ (๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกินห้าปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ (๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝึกฝอยอยู่ในสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่น (๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ (๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยการถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) ให้ศาลเป็นผู้สั่ง นั้น เห็นว่า การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นบุคคลสัญชาติไทย ย่อมได้สัญชาติ

อีกสัญชาติหนึ่งตามสัญชาติของบิดาหรือมารดาอีกคนหนึ่งตามหลักสืบสายโลหิตด้วย ซึ่งบุคคลไม่ควร มี ๒ สัญชาติในเวลาเดียวกันเพราะจะเกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายแห่งสัญชาติใดตามหลักกฎหมาย ระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ดังนั้น เจื่อนไขตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แสดงว่า บุคคลนั้นประสงค์จะถือสัญชาติอื่น ไม่ประสงค์จะมีสัญชาติไทยอีกต่อไป สมควรถูกถอนสัญชาติไทยได้ ส่วนเจื่อนไขตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) แสดงว่าบุคคลนั้นรักที่จะใช้สัญชาติอื่นแล้ว กระทำการด้อยค่าหรือทำให้ประเทศไทยต้องเสียหายอย่างร้ายแรง เป็นบุคคลอันตรายต่อประเทศ สมควรถูกถอนสัญชาติไทยได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง มีมาตรการคุ้มครองบุคคล ดังกล่าวไว้โดยให้มีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาลและให้ศาลเป็นผู้สั่ง

สำหรับการถอนสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๘ ที่ให้อำนาจ รัฐมนตรีถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง เมื่อมีพฤติการณ์ อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ นั้น เห็นว่า การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง นั้น คือ บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ครบเงื่อนไข ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๓) ไม่ได้รับสัญชาติไทยทันทีที่เกิด แต่เป็นการได้สัญชาติไทย โดยคำสั่งของรัฐมนตรีตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง จึงอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้เช่นกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ